

ΟΙ ΕΥΡΩΠΑΙΟΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΥΝ ΤΗΝ ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Τα ευρήματα μιας πανευρωπαϊκής έρευνας κοινής γνώμης που διεξήχθη από το Cedefop

Για να διαχειριστεί τη “διπλή μετάβαση” σε μια πράσινη και ψηφιακή οικονομία και κοινωνία, η Ευρώπη χρειάζεται υψηλής ποιότητας ανθρώπινο δυναμικό –όχι μια μικρή ελίτ, αλλά ένα άρτια καταρτισμένο εργατικό δυναμικό συνολικά, οι δεξιότητες του οποίου σε κάθε επίπεδο θα επικαιροποιούνται, θα αναβαθμίζονται και θα αξιοποιούνται συνεχώς.

Τα λειτουργικά και συντονισμένα συστήματα συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, προσβάσιμα σε κάθε Ευρωπαίο, διαδραματίζουν καίριο ρόλο για την ανάπτυξη ενός εργατικού δυναμικού με αυτά τα χαρακτηριστικά ⁽¹⁾ και την ενδυνάμωση των πολιτών για τη διαχείριση του εργασιακού τους βίου, που γίνεται ολοένα πιο περίπλοκος και απρόβλεπτος. Όταν ο άνθρωπος μπορεί να διαμορφώνει το μέλλον του, μπορεί να μετασχηματίσει την οικονομία και την κοινωνία.

Στην πρώτη έρευνα κοινής γνώμης του Cedefop ⁽²⁾ εξετάστηκαν οι απόψεις των Ευρωπαίων σχετικά με την αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση έναντι της γενικής εκπαίδευσης. Σε αυτήν τη δεύτερη έρευνα εξετάζονται οι απόψεις των ενηλίκων που ζούνε στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), την Ισλανδία και τη Νορβηγία σχετικά με την εκπαίδευση ενηλίκων και τη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, δεδομένου ότι η εικόνα και οι αντιλήψεις επηρεάζουν τις ενέργειες των ανθρώπων (πλαίσιο 1).

ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ: ΣΗΜΑΣΙΑ

Σύμφωνα με τους ερωτηθέντες στην έρευνα, η πιθανή ανάγκη για συνεχιζόμενη εκπαίδευση είναι μεγάλη στις μέρες μας και θα αυξηθεί στο μέλλον: στο σύ-

νολο των 30 χωρών στις οποίες διεξήχθη η έρευνα, 96% των ερωτηθέντων συμφώνησαν ότι είναι σημαντικές η εκπαίδευση ενηλίκων και η συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Ποσοστό περίπου 70% των ενηλίκων πιστεύουν ότι αυτές οι μορφές εκπαίδευσης θα αποκτήσουν ακόμη μεγαλύτερη σημασία την επόμενη δεκαετία και τουλάχιστον 2 στους 3 σε όλες τις χώρες της έρευνας συμφωνούν ότι το κράτος θα πρέπει να δώσει προτεραιότητα στις επενδύσεις για την εκπαίδευση ενηλίκων (διάγραμμα 1).

Σε όλες τις χώρες, το 88% των εργαζόμενων ερωτηθέντων κατά το χρόνο της έρευνας ανέφεραν ότι η θέση εργασίας τους απαιτεί να επικαιροποιούν τις δεξιότητές τους. Το ποσοστό αυτό ανέρχεται σε τουλάχιστον 90% σε χώρες όπως η Τσεχία, η Γερμανία, η Ουγγαρία, η Πολωνία και η Σουηδία. Συνολικά, ποσοστό άνω του 25% των ενηλίκων δηλώνουν ότι δεν διαθέτουν είτε τις τεχνικές είτε τις γενικές δεξιότητες για την εκτέλεση των καθηκόντων τους με την απαιτούμενη επάρκεια και, συνεπώς, χρειάζονται κατάρτιση.

ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ: ΟΦΕΛΗ

Οι ερωτηθέντες πιστεύουν ότι η εκπαίδευση ενηλίκων και η συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση τους αποφέρουν οφέλη. Όσοι είχαν συμμετάσχει σε μαθησιακή δραστηριότητα κατά το έτος που προηγήθηκε της έρευνας ζητήθηκε να αναφέρουν τον λόγο για τον οποίο το έκαναν.

Σε κάθε χώρα, περισσότεροι από τους μισούς ερωτηθέντες συνολικά συμφωνούν ότι η εκπαίδευση ενηλίκων και η συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στηρίζουν την προσωπική τους ανάπτυξη. Αναγνωρίζουν, επίσης, ότι τους αποφέρουν οφέλη στην αγορά εργασίας. Συνολικά, 55% των ενηλίκων συμφωνούν ότι η εκπαίδευση ενηλίκων και η συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρ-

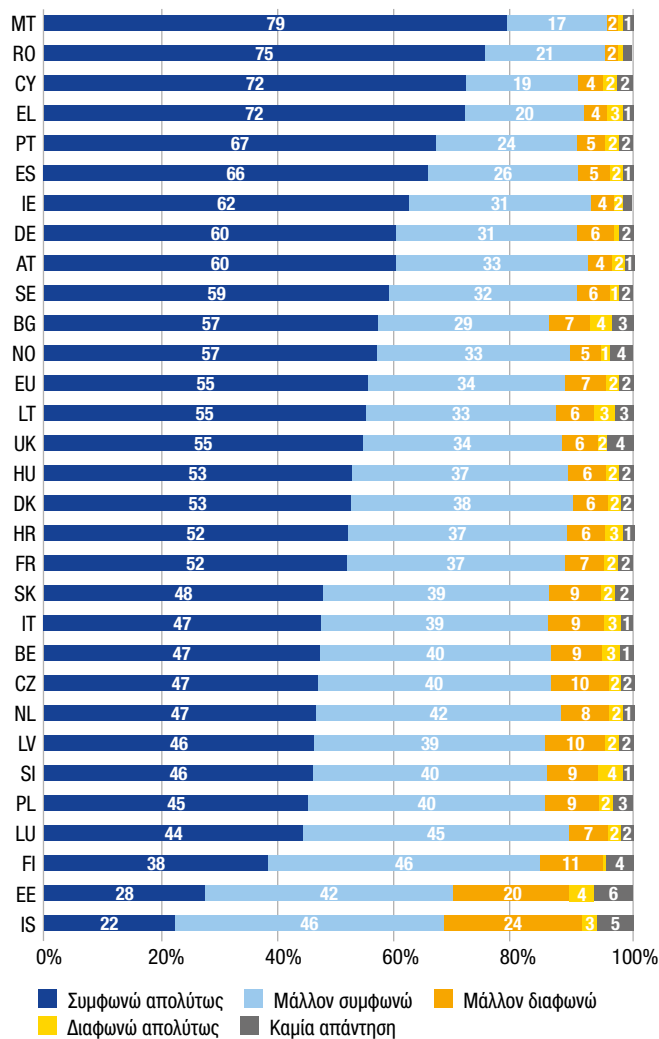
(1) Βλ. το έργο του Cedefop σχετικά με την εκπαίδευση ενηλίκων και τη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

(2) Cedefop (2017). Ευρωπαϊκή έρευνα κοινής γνώμης του Cedefop σχετικά με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων. Έγγραφο έρευνας του Cedefop, αριθ. 62.

τιση είναι αναγκαίες για την πρόοδο της σταδιοδρομίας τους και κατά την αναζήτηση εργασίας. Επίσης, ποσοστό 49% των ενηλίκων συμφωνούν απολύτως ότι μπορεί να αποτελέσουν έναν τρόπο αύξησης του εισοδήματος.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1. ΟΙ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΙΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΩΣΟΥΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΣΤΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

E0907 Η κυβέρνηση πρέπει να δώσει προτεραιότητα στις επενδύσεις για την εκπαίδευση ενηλίκων και τη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση

Πηγή: Cedefop opinion survey on adult learning and CVET [Έρευνα κοινής γνώμης του Cedefop σχετικά με την εκπαίδευση ενηλίκων και τη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση].

Γενικότερα, σε 23 από τις 30 χώρες της έρευνας, τουλάχιστον οι μισοί από τους ερωτηθέντες συμφωνούν απολύτως ότι η εκπαίδευση ενηλίκων και η συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση συμβάλλουν στη μείωση της ανεργίας. Οι ερωτηθέντες που διαφωνούν εντοπίζονται κυρίως σε χώρες με σχετικά υψηλά ποσοστά ανεργίας, όπως η Ιταλία και η Ελλάδα.

ΠΛΑΙΣΙΟ 1. ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ

Η δεύτερη έρευνα κοινής γνώμης του Cedefop διεξήχθη μεταξύ Μαΐου και Ιουλίου 2019, με 40 466 τηλεφωνικές συνεντεύξεις από μων ηλικίας άνω των 25 ετών που κατοικούσαν στην ΕΕ, την Ισλανδία και τη Νορβηγία.

Σύμφωνα με τον ορισμό της έρευνας, η εκπαίδευση ενηλίκων και η συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση περιλαμβάνουν κάθε μαθησιακή δραστηριότητα στην οποία επιδιόδονται ενήλικες (εργαζόμενοι ή μη) με σκοπό να αναβαθμίσουν τις γνώσεις ή τις δεξιότητές τους. Οι ερωτήσεις αφορούσαν την αξία της εκπαίδευσης ενηλίκων και της συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης όσον αφορά την επίτευξη των επιθυμητών αποτελεσμάτων και ωφελειών για το άτομο (π.χ. προσωπική ανάπτυξη, ανάπτυξη δεξιοτήτων και σταδιοδρομίας, καθώς και προσωπική οικονομική κατάσταση), την κοινωνία και την οικονομία (π.χ. μικρότερη ανεργία) και τις χώρες (π.χ. κοινωνική συνοχή).

Με βάση τις απαντήσεις των ερωτηθέντων, τα πορίσματα της έρευνας αποτυπώνουν την κρατούσα εικόνα για την εκπαίδευση ενηλίκων και τη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Τα πορίσματα δημοσιεύονται σε δύο τόμους. Ο πρώτος τόμος με τίτλο *Perceptions on adult learning and continuing vocational education and training in Europe* (*) [Αντιλήψεις των Ευρωπαίων σχετικά με την εκπαίδευση ενηλίκων και τη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση], πραγματεύεται την κάθε χώρα ξεχωριστά και είναι διαθέσιμος για μεταφόρτωση από τον διαδικτυακό τόπο του Cedefop είτε στην πλήρη έκδοση είτε ανά κεφάλαιο. Ο δεύτερος τόμος εξετάζει διάφορες δημογραφικές και κοινωνικοοικονομικές ομάδες στο σύνολο των χωρών που συμμετείχαν στην έρευνα και θα δημοσιευθεί το 2021.

(*) <https://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/3086>

Συνεπώς, η ολοκληρωμένη στρατηγική και οι φιλόδοξοι στόχοι που διατυπώνονται στο νέο θεματολόγιο δεξιοτήτων για το 2020 ⁽³⁾ σχετικά με τη συμμετοχή των ενηλίκων στην εκπαίδευση μοιάζει να συνάδουν με τις προσδοκίες των Ευρωπαίων.

Ως ένδειξη της αυξημένης ευελιξίας των συστημάτων, 78% των ερωτηθέντων αναφέρουν ότι υπάρχουν πολλοί τρόποι απόκτησης αναγνωρισμένου κρατικού πτυχίου για τους ενήλικες. Παρότι μόλις το 46% συμφωνεί απολύτως ότι η εκπαίδευση ενηλίκων και η συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση είναι εξίσου σημαντικές με τη σχολική ή την

⁽³⁾ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&furtherNews=yes&newsId=9723>

πανεπιστημιακή εκπαίδευση, το 32% συμφωνεί απολύτως ότι η εκπαίδευση ενηλίκων και η συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση αποτελούν διαδρομές απόκτησης ενός πτυχίου ισοδύναμου με πανεπιστημιακό. Επίσης, το 32% των ερωτηθέντων συμφωνεί απολύτως ότι οι οργανωμένες δράσεις κατάρτισης που συνδέονται με την εργασία μπορούν να οδηγήσουν στην απόκτηση κρατικά αναγνωρισμένων τίτλων σπουδών.

Οι περισσότεροι (69%) θεωρούν ότι η ποιότητα της εκπαίδευσης ενηλίκων και της συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στη χώρα τους είναι «καλή» (11% δηλώνουν «πολύ καλή» και 58% «αρκετά καλή», ενώ 24% των ερωτηθέντων δηλώνουν ότι η ποιότητα είναι «μάλλον κακή» (19%) ή «πολύ κακή» (5%). Σε όλες τις χώρες, με εξαίρεση την Ιταλία, οι ερωτηθέντες χαρακτηρίζουν τις παρεχόμενες υπηρεσίες εκπαίδευσης ενηλίκων και συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης μάλλον καλές παρά κακές. Από τους ερωτηθέντες που συμμετείχαν σε οργανωμένες δραστηριότητες κατάρτισης στη διάρκεια του έτους που προηγήθηκε της έρευνας –πραγματικοί ωφελούμενοι από προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων και συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης– το 93% δηλώνει ότι ήταν καλές (39% «πολύ καλές» και 54% «αρκετά καλές»).

ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ: ΠΡΟΣΒΑΣΗ

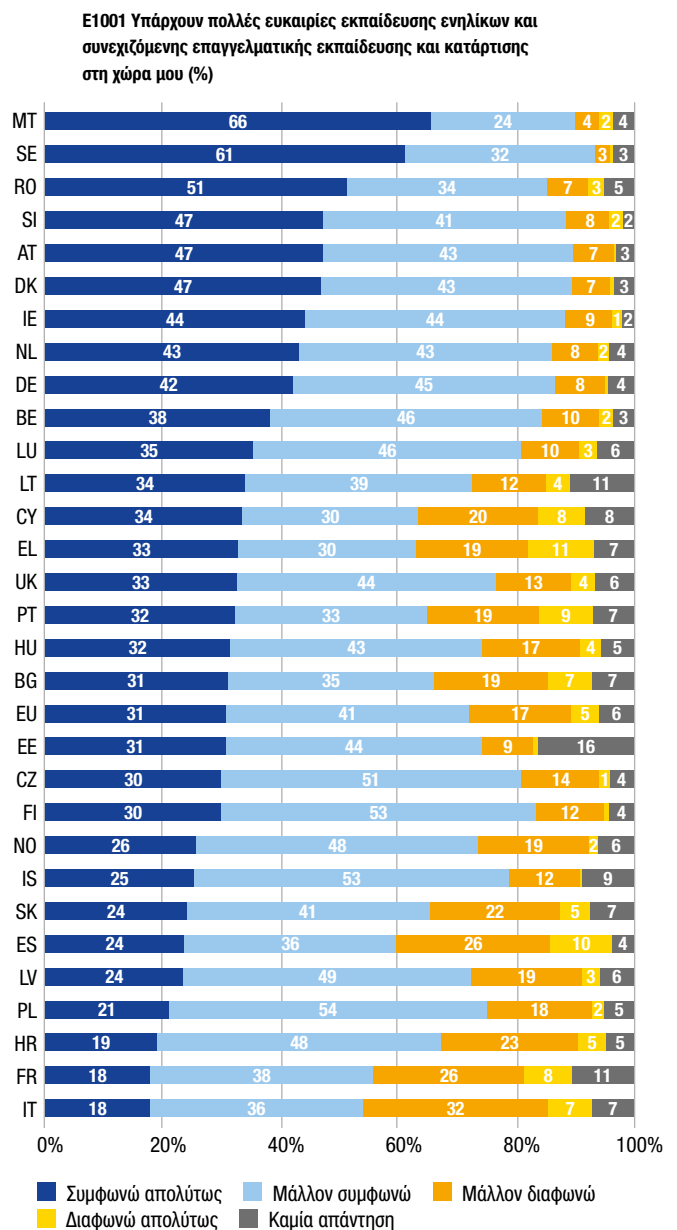
Η θετική εικόνα της εκπαίδευσης ενηλίκων και της συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης είναι συνάρτηση της διαθεσιμότητας, της πρόσβασης και της πληροφόρησης. Περί το 72% των ενηλίκων συμφωνεί ότι η χώρα τους προσφέρει πολλές ευκαιρίες για εκπαίδευση ενηλίκων και συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (διάγραμμα 2).

Περίπου 2 στους 3 συμφωνούν επίσης ότι πληροφορίες για εκπαίδευση ενηλίκων και συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση δεν είναι δύσκολο να βρεθούν στη χώρα τους, με τους περισσότερους διαφωνούντες να εντοπίζονται σε Γαλλία και Ισπανία. Το 55% περίπου των ερωτηθέντων αναζήτησε πληροφορίες σχετικά με την εκπαίδευση ενηλίκων και τη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στη διάρκεια του έτους που προηγήθηκε της έρευνας – το 19% αναζητούσε συχνά, 21% μερικές φορές και 15% σπάνια.

Σε όλες τις χώρες, με εξαίρεση τη Ρουμανία, οι ερωτηθέντες απάντησαν ότι μακράν οι καλύτερες συμβουλές για την εκπαίδευση ενηλίκων και τη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση παρέχονται από το διαδίκτυο (63%). Άλλες σημαντικές πηγές πληροφόρησης είναι τα τοπικά πανε-

πιστημιακά ιδρύματα, οι επαγγελματικές ή κλαδικές οργανώσεις και οι φίλοι ή οι συνάδελφοι. Οι υπηρεσίες απασχόλησης ή άλλες δημόσιες υπηρεσίες, η οικογένεια και άλλες οργανώσεις των κοινωνικών εταίρων θεωρούνται λιγότερο σημαντικές. Οι ερωτηθέντες σε ολόκληρη την Ευρώπη φαίνεται ότι χρησιμοποιούν το διαδίκτυο ως ένα φίλτρο πληροφοριών και στη συνέχεια προσφεύγουν τοπικά σε περαιτέρω συμβουλευτικές υπηρεσίες.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2. ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

Πηγή: Cedefop opinion survey on adult learning and CVET [Έρευνα κοινής γνώμης του Cedefop σχετικά με την εκπαίδευση ενηλίκων και τη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση].

Στις περισσότερες χώρες η οικογένεια θεωρείται η καλύτερη πηγή υποστήριξης για συμμετοχή σε προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων και συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Εξαιρέση αποτελούν οι Κάτω Χώρες, η Νορβηγία και το Ηνωμένο Βασίλειο (όπου η πιθανότερη πηγή υποστήριξης θεωρείται ο εργοδότης), η Γαλλία (με τις επαγγελματικές ή κλαδικές οργανώσεις), και το Λουξεμβούργο (όπου συχνότερα ανταποκρίνεται η κυβέρνηση).

Σε 22 χώρες, ο λόγος που αναφέρεται συχνότερα για τη μη συμμετοχή σε οργανωμένη κατάρτιση είναι ότι οι πολίτες αισθάνονται ότι δεν τη χρειάζονται. Στην Κύπρο, το “δεν χρειάζομαι κατάρτιση” συσχετίζεται με “δυσκολίες λόγω άλλων υποχρεώσεων”. Ο λόγος των “λοιπών υποχρεώσεων” προβάλλεται σε 5 χώρες, περιλαμβανομένης της Ιρλανδίας και της Ελλάδας. Στη Ρουμανία και τη Γαλλία ο συχνότερος λόγος που προβάλλεται είναι η “μεγάλη ηλικία”.

Οι ερωτηθέντες βλέπουν θετικά τα μέτρα που ενθαρρύνουν τους ενήλικες να συμμετάσχουν σε προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης που συνδέονται με την εργασία τους. Στα εν λόγω μέτρα συγκαταλέγονται το ευέλικτο ωράριο εργασίας, η οικονομική ενίσχυση, η πιστοποίηση της κατάρτισης, η στήριξη για την ανταπόκριση στις ευθύνες φροντίδας παιδιών ή ηλικιωμένων, η καλύτερη ενημέρωση και καθοδήγηση, η προσαρμογή της εκπαίδευσης στις ατομικές ανάγκες και η αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης.

Οι απόψεις, πάντως, όσον αφορά την επέκταση των μέτρων αυτών διίστανται μεταξύ Βόρειας και Νότιας Ευρώπης. Σε χώρες όπως Ελλάδα, Ισπανία, Κύπρος, Μάλτα, Πορτογαλία και Ρουμανία, οι περισσότεροι ερωτηθέντες συμφωνούν απολύτως ότι η επέκταση των μέτρων αυτών θα οδηγήσει σε αύξηση της συμμετοχής στην εκπαίδευση ενηλίκων και στη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Σε χώρες όπως Βέλγιο, Γερμανία, Γαλλία, Κάτω Χώρες, Αυστρία και Φινλανδία επικρατεί μεγαλύτερος σκεπτικισμός. Αυτό σημαίνει ότι ορισμένες χώρες θεωρούν ότι υπάρχουν περιθώρια επέκτασης των μέτρων για την αύξηση της συμμετοχής, ενώ άλλες μάλλον όχι.

ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΘΕΤΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ, ΩΣΤΟΣΟ...

Οι ενήλικες στην ΕΕ, την Ισλανδία και τη Νορβηγία έχουν θετική εικόνα για την εκπαίδευση ενηλίκων και τη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Η άποψη αυτή είναι εδραιωμένη, ευρέως διαδεδομένη και ενισχύεται από συγγενείς και φίλους. Η εκπαίδευση ενηλίκων και η συνεχιζόμενη

επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση μπορεί να μην έχουν το ίδιο κύρος με την τριτοβάθμια εκπαίδευση, αλλά χαιρούν μεγάλης εκτίμησης, σχετίζονται με πραγματικά πρακτικά οφέλη και θεωρούνται ολοένα και περισσότερο ως αναγκαιότητα και προτεραιότητα για τις δημόσιες επενδύσεις. Σε όλες τις χώρες της έρευνας, οι πληροφορίες σχετικά με την εκπαίδευση ενηλίκων και τη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, όπως και οι ευκαιρίες συμμετοχής, κρίνονται ικανοποιητικές.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, στην έρευνα, η βασική διαφορά μεταξύ “θετικής” και “λιγότερο θετικής” εικόνας σε όλες τις χώρες οφείλεται στο γεγονός ότι μικρότερος αριθμός ερωτηθέντων συμφώνησε απολύτως σε σύγκριση με όσους απλώς συμφώνησαν. Παρότι φαινομενικά μικρές, οι διαφορές αυτές έχουν σημασία καθώς αποτυπώνουν πεδία με δυνατότητες βελτίωσης.

Παρότι οι ερωτηθέντες στηρίζουν τα μέτρα για την ενθάρρυνση της συμμετοχής στην εκπαίδευση ενηλίκων και τη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, δεν υπάρχει κάποιο μέτρο που να αφορά τον κύριο λόγο που προβάλλεται για τη μη συμμετοχή, ότι δηλαδή “δεν χρειάζομαι κατάρτιση”. Τούτο δε παρά το γεγονός ότι 9 στους 10 εργαζόμενους ερωτηθέντες δηλώνουν ότι η εργασία τους απαιτεί συνεχή επικαιροποίηση των δεξιοτήτων τους και περίπου 25% αυτών δηλώνουν ότι δεν διαθέτουν ορισμένες τεχνικές ή γενικές δεξιότητες για την εκτέλεση των καθηκόντων τους με την απαιτούμενη επάρκεια.

Η αύξηση της συμμετοχής στην εκπαίδευση ενηλίκων και τη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση αποτελεί ευρωπαϊκή προτεραιότητα για πάνω από μία εικοσαετία. Ωστόσο, με βάση διάφορες μετρήσεις σε πολλά κράτη μέλη, φαίνεται ότι τα ποσοστά συμμετοχής δεν βρίσκονται στο επιθυμητό εύρος. Το εύρημα της έρευνας σχετικά με τον κύριο λόγο για τη μη συμμετοχή – “δεν χρειάζομαι κατάρτιση” – συνάδει με τα ευρήματα άλλων ερευνών, συμπεριλαμβανομένων των δύο τακτικών ερευνών της Eurostat στον τομέα αυτόν⁽⁴⁾.

Με την έρευνα του Cedefop, πάντως, καθίσταται απολύτως σαφές ότι ο λόγος για τον οποίο οι πολίτες δεν βλέπουν ανάγκη συμμετοχής στην εκπαίδευση ενηλίκων και τη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση δεν είναι γιατί διάκεινται αρνητικά απέναντι σε αυτές. Η θεωρούμενη έλλειψη “ελκυστικότητας” της συνεχιζόμενης επαγγελματικής

⁽⁴⁾ Πρόκειται για την έρευνα για την εκπαίδευση των ενηλίκων, που διεξήχθη από την Eurostat τρεις φορές από το 2007, και την έρευνα για τη συνεχή επαγγελματική κατάρτιση, που ξεκίνησε το 1993 και έχει έκτοτε διεξαχθεί πέντε φορές.

εκπαίδευσης και κατάρτισης ως μαθησιακής επιλογής ή η μη συμμετοχή σε αυτήν δεν οφείλεται σε αρνητική εικόνα για την εκπαίδευση ενηλίκων και τη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Αντίθετα, η μη συμμετοχή οφείλεται λιγότερο σε έλλειψη αναγνώρισης της αξίας τους και περισσότερο σε έλλειψη κινήτρων. Σε θεωρητικό επίπεδο οι ερωτηθέντες αντιλαμβάνονται την ανάγκη για εκπαίδευση ενηλίκων και συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Φαίνεται όμως ότι αδυνατούν να κινητοποιηθούν, να βρουν τα κίνητρα και τις εκπαιδευτικές ευκαιρίες που ταιριάζουν στις ιδιαίτερες ανάγκες τους.

Όσοι συμμετέχουν στην εκπαίδευση ενηλίκων και τη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση για την προσωπική τους ανάπτυξη έχουν κίνητρο, υπό την έννοια ότι ορίζουν αυτοί τα οφέλη και ελέγχουν τα αποτελέσματα. Στην αγορά εργασίας όμως, ή στο εργασιακό πλαίσιο, είναι πιθανότερο να αποφασίζουν το ποιος ωφελείται από τη συμμετοχή στην εκπαίδευση ενηλίκων και τη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση οι εργοδότες και όχι οι συμμετέχοντες. Η ανυπαρξία άμεσου προσωπικού οφέλους ενδέχεται να αποτελεί αντικίνητρο για συμμετοχή. Τα κυβερνητικά μέτρα μπορούν να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή ενηλίκων που ήδη επιθυμούν να εκπαιδευτούν, αλλά δεν μπορούν να αποτελέσουν το βασικό κίνητρο συμμετοχής, σε αντίθεση με την αύξηση των αποδοχών ή την προαγωγή.

Η ελκυστικότητα της εκπαίδευσης ενηλίκων και της συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης δεν εξαρτάται μόνο από τα κίνητρα των ανθρώπων να συμμετάσχουν, αλλά και από την προθυμία των εργοδοτών να επενδύσουν. Τα τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί η κατάρτιση με την οικονομική στήριξη των εργοδοτών. Ωστόσο, η θετική εικόνα που προκύπτει από την έρευνα σχετικά με τη διαθεσιμότητα της εκπαίδευσης ενηλίκων και της συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης δεν συμβιβάζεται με τους ισχυρισμούς των εργοδοτών ότι δυσκολεύονται να βρουν τις δεξιότητες που χρειάζονται. Οι αυξημένες ευκαιρίες εκπαίδευσης ενηλίκων στον χώρο εργασίας μπορεί να αυξήσουν τη συμμετοχή και να αντιμετωπίσουν τις αναντιστοιχίες δεξιοτήτων.

Η πανδημία Covid-19 αναδεικνύει περαιτέρω τη συνολικότερη σημασία της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης για την ανάκαμψη και τον μετασχηματισμό της Ευρώπης. Ακόμη και πριν από την κρίση, ποσοστό άνω του 45% του πληθυσμού των ενηλίκων στην ΕΕ είχε ανεπαρκείς ή απαρχαιωμένες δεξιότητες και χρειαζόταν αναβάθμιση δεξιοτήτων ή εκπαίδευση σε νέες δεξιότητες. Για την επίλυση αυτού του ζητήματος, το ευρωπαϊκό θεματολόγιο δεξιοτήτων, ένα πενταετές σχέδιο για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και της αξιοποίησής τους, αποσκοπεί στην αύξηση της συμμετοχής στην εκπαίδευση ενηλίκων και τη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στο 32% έως το 2025 ⁽⁵⁾.

Η θετική εικόνα για τη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση που αποτυπώνεται στην έρευνα παρέχει στους αρμόδιους για τη χάραξη πολιτικής μια ισχυρή βάση για την ενίσχυση της εκπαίδευσης ενηλίκων και της συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και την καθιέρωσή τους ως τυπικές διαδρομές προσβάσιμες στο σύνολο των ενηλίκων. Παρά ταύτα, η οικοδόμηση αποτελεσματικών συστημάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης μας φέρνει αντιμέτωπους με κάποιες σημαντικές προκλήσεις.

Καταρχάς, απαιτεί περίπλοκες θεσμικές και κυβερνητικές διευθετήσεις. Κατά δεύτερον, συνεπάγεται αλλαγή παραδείγματος και μεθόδων διδασκαλίας και μάθησης που θα υπερβαίνουν τη συνήθη προσφερόμενη κατάρτιση. Για να αξιοποιηθούν πλήρως οι δυνατότητες της εκπαίδευσης ενηλίκων και της συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, σκόπιμο είναι να επεκταθούν οι μαθησιακές διαδικασίες στον χώρο εργασίας. Επίσης, η διαδικτυακή εκπαίδευση και άλλες εναλλακτικές μέθοδοι, όπως προγράμματα που δεν οδηγούν σε απόκτηση πτυχίου ή πιστωτικών μονάδων, μπορούν να συντελέσουν στο να καταστεί πιο ελκυστική η συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, ούτως ώστε να ανταποκρίνεται στις πολυποικίλες ανάγκες των εκπαιδευόμενων ενηλίκων. Τέλος, η οικοδόμηση αποτελεσματικότερων συστημάτων εκπαίδευσης ενηλίκων και συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης συνεπάγεται επίσης συνέργειες ανάμεσα στα διάφορα πεδία πολιτικής που τις υποστηρίζουν, περιλαμβανομένων οικονομικών και μη οικονομικών κινήτρων, καθοδήγησης, επικύρωσης, πολιτικές ευαισθητοποίησης και συνεχή επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτών και των συμβούλων στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

⁽⁵⁾ Βλ.

<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1223&langId=en>

Τα στοιχεία που προκύπτουν από τη δεύτερη έρευνα κοινής γνώμης του Cedefop εμπλουτίζουν τον συνεχιζόμενο διάλογο σχετικά με τις προτάσεις αυτές

και, γενικότερα, με το μέλλον της εκπαίδευσης ενηλίκων και της συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ευρώπη.